

ידישעם פאלקסבלאט

אנפארטייאישעס אָרנא פֿיר פֿאַליטיא אונד יידישע אינטערעסען.

Hírlap: 8 fét, félévre 4 fét, negyedévre 2 fét. פֿערטע יאָר־נומער: 8 פֿען, פֿעלער 4 פֿען, נעגעדער 2 פֿען. פֿערטע יאָר־נומער: 8 פֿען, פֿעלער 4 פֿען, נעגעדער 2 פֿען. פֿערטע יאָר־נומער: 8 פֿען, פֿעלער 4 פֿען, נעגעדער 2 פֿען.	Megjelenik hetenkint 3-szor: hétfőn, szerdán és pénteken. ערשיינט דריימאל וואָכענטליך: מאָנטיק, מיטוואַך אונד פֿרייטיק. אָנצייגען אונד קאָנקורע פֿאַן נעמיינען ווערען בילליגס בערעכענט. רעדאקציע אונד עקספעדיציע: בודאַפעסט, וואַרמבאַדֿאָף.
--	---

Felelős szerkesztő: DORNBUSCH MÓR.
 דער רעדאַקטאָר אונד פֿאַרענטוואָרטלעכער: מֶר דאָרנבוסך מֶר.

דיא זיך פיר ווערן איינזעצען. נאר נכמ. ויפאל דער אנטיסעמיטען.
 דער נייטליכע אבגעדרעטע שטאבל על פראטעסטירטע ווערן נעמען דיא בעהויפטונג דיא דיא מאַראל אללער רעליגיאָנען גלייך זייט. דיא כריסטליכע רעליגיאָן וואַנט ער אַזוי דיא בעפאַר-צונטע פאַן אללען. דיא נאַכסטע ענליכע בע-כע-נינגט אכיריענס ביא זיך זעלבסט. (פער-דיא אייגענע פערזאָן. (ייערליכע פער-דיא וואַנט אים הויז אונד רופע: דיא זאנט אין פריעסער!) דיא נאָכמען ערשט דיא עלטערן (שפאַטישע בראַוד-פאַל לינקס). דיאן ערשט יענע דיא איינעס זאָנטשע שטענען: נאכדעם אַבער דיא יידישע פאַלק אונטע ענטפערנעמענען שטערט זאָ קאַממט עס צו לעצטס! (ביפאַל דיא ענטפערנעמענען.)

שניידער (צום לאנדמארשאל: אבער אַך ביטטע. אַך בן אַ אַבערציינט. דיא זיא נאָך איינע זאָלען רעכט האַבען. - שניידער בערעם-מעט ווישער. אים הלמוד הייסע עס דיאס דיא אייגענטום דער כריסטען העררענלאָעס נוט זייט. דיא דיא ערע דער כריסטען צו פערנליכען זייט מיט דעם צוזאממענלעבען פאַן פערדען אר זי. "זאן וויר דעם דאדער בערנייען (זאנט ער) ווען אַך כריסטליכע קונדע נכט אין יידישע פאַמיליען נעבען ווילן." (ביפאַל ביא דען אנטיסעמיטען.) דעפוטירטע קאַפּס פֿיר ערטרופּה העררען דיא וואַרט אונד אַרבעט פאַלענדעס:

דיא רעדע דעם העררן שניידער האט קלאר אונד וויסליך ערוועקען. דיא דער אנבראג לענערס נור איינע איבערפליסענע דעמאָנסטראַציען בע-צוועקען. דיא נרונדפליסענע דעמאָנסטראַציען זינט ביא אללע רעליגיאָנען דיערעלען. (ביפאַל לינקס. ווידערשפּרעך רעכנט. שניידער רופט: ביא דען יודען נכט! אַך מ'לש קע אין עכט כריסטליכער מאַן. דיא דיערעלע אנטוואַנט אים נעשפראַכען. שניידער שאַפּט זינע ווייזיט אים דען ענקבאר פרייסענען וועללען: עס איזט איינע שאַנדע דיא אים נעדיע-אַסטערייכישען לאַנד-טאָנע דערלייא דינע נאָך ערנשאפט ערשטע ווערדען. (אנרודע דער אנטיסעמיטען.) דיא לי-נע נענשאפט נכט דער שניידער ען ציט אטע אַזוי פאַן הערפאַראַנענען געלעד-טען נאכעווענען וואַרדען. דיא רונדער וואַרען קאָמט מ'האָלשע בישאָפּע. דענאָך קערדען דיערע לינען אימער וועדער. פרייליך איזט נכט זאָ וואַנט עס נכט אימערע וועדער נעזאט ווירדען. זאָען עס נור דיא יעדעשאפטע וועקען קאַן. מוויינעמאל זינד הייער לינען אלס זאָלען נעבראנדמאַרקט וואַרדען. אונד דענאָך קערדען וועדער צוריק: וויר וויססען ערד וואַרל. וויר פיעל פאַן יידישע זייטע אַפּפּא אונד נכט אַפּפּען טאַן-ליך פיר אַרבע אונד אונגליקליכע געלייסעט ווירד. דיערע קוועללע פיעלט נכט זעלסטע רייכלי-כער אלס ביא אונט כריסטען. זאָל-לע וויר דען ווען דאָפּר מיט איינער בעליידיגע דאנקען? עס וואַרט איינע שאַנדע פיר דען לאַנד-טאָן דען אנטראַק דעקערס אַנצווערדען."

דעפוטירטע קאַפּס: "כריסטאָס אַרופּ וועל-כען הערר שניידער זיך בערופט. וואַר צוערסט ווען וואַרדען הייערען פראַטעסטאנט אונד דיאן קאַמאַליק. ווענען פאַלשונג וואַרדען ער צו שווע-רעם קערקער פּראַדורטירט. (אַרמט! האַרמט! לינקס. אונרודע דער אנטיסעמיטען.) ווענען וואַ-כען נאכדעם ראַהלינג העררן כריסטאָס אלס זאכ-כען פּראַדורטירט נאכדעם כריסטען. וואַר צו לעצט-טערעדע ווענען בערונגעס דיא שטראַפע אבזויצען. (בעווענען.) דער וואַרדע כריסט קאַן אין כריסטליכע אַנצווערדענדיג אַך ראַהלינג נכט געלענען לאַסען. דענן שליסמער אלס נעראדער ראַ-הלינג איבער דיא כריסטענטומס פראַך קאַנטע זעלבסט דער נאכטע אַנטיסעמיטען פאַן דען נכט שפּיערען. דיא מאַראל איזט אין אללע רעליגיאָנען דיא נליכע דיערעלע קאַן נכט פאַן דער רעליגיאָן זאָנערן נור פאַם נערוויססען אַבנעלייטעט דיא אַזוי ווען דיא כריסטענטומס זאָ איינזעצט וויר עס הערר שניידער דאָרשטעללט. דיאן בן אַך ליעבער קיין כריסט! (ביפאַל לינקס.)

אין דעם נעמיסליכען ווירען פערשווינדעט דער אנטיסעמיטעס נאר נכט פאַן דער טאָנע-אַרדונג הייסע וויר אים נעמייערעאָסע דער קאָרע-שטאדט מאַרען אים אבגעדרעמטע ווירען באלד אין דיערע בלאַד אין יענער אַפּפּענטליכען קאַפּפּעשאַפט נענען דיא יודען נעווישעט. אים נעדיע-אַסטערייכישען לאַנדטאָן האט זיך פאַרנעמען ביא דער בעראַטונג דעם אַרבענ-נעזעצעס וויעדער איינמאל דער אנטיסעמיטעס בייזע נעמאט: אַבער עס פאַנען זיך ערפיליכער-ווייזען אין דיערע פּראַדורטירטע ערפאַר-נכט-ווען. דיא דען יודענפּרעסערישען לינגער דען שטאַנדפּונקט קלאַר מאַכען.

דיא דעם פאַראַפּען וועלכער פאַן דער אונטערברענגונג דער וואַרענענער האַנדעלט. בע-אנטראַנטע אַנטיסעמיטען לוענער דיא אים כריסט-ליכעס וואַרענענער אונטער מינער בערענגונג ביא נכט-כריסטליכע פּלענע-ערשטען אונטערבראכט ווערדען דרופע.

נענען דען נייטליכען דעפוטירטען שטאַ-בעל דער איינע זאָ וואַרדעבראַרען בערנפּע פאַן דער כריסטליכען נאכטע-לינע צום געשטען נאָכ ערדאָך אַך דער אַבגעדרעמטע זייט דער אַרזן אין לאַנגערע רעדע בעקאַמפּטע אונד אונד טער אַנדערעס פאַלענדעס זאָנטע: דיא כריסטליכע נאכטע-לינע פאַלענט נכט ביא זיך זעלבסט אַן אַרזן אונט אונט אונט נכט פיערביינען דאָרן צו גלויבען. (רופע לינקס: ציר זאכע!) ראַהלינג האט איינזעצט דען פאַרזעצעס נענען ראַכבי בן אַך פאַללען לאַסען. וויר דיא ווערענען נכט זיינע זאכפּרעסאַנדירטען צולעס. זאָנערן נור זאָלען דיא דען יודען רעכט נאכען. דיא בערנפּונג דעם פאַררעדענע אַיבער קאַטאָלישע בישאָפּע מאכט אַרזן מיט קינד אינרודיק. (אַרמט! האַרמט! לינקס.) פאַר אללעס האט עס אונטער דען קאַטאָלישען בישאָפּע אַרזן יודען נענענען אונד דיאן קומ-מערע אַך מיט זאָלע קאַטאָלישע בישאָפּע

פאַרזעצעס זייס בעצייכענע דיערען אַנ-טראַן אלס פאַרמייט אַנצו אונטאַהו: דיערעלע פאַן האַבע נור דען צוועק: אַנצווערען מיטבינער אַר-ע-עלישער קאַפּפּעסאַן צו קאַנען. - רעדנער ער-זוכט דען אַנטאַה. דיערען אנטראַק אַבזולעדיגען דער נאכטען ערדער. נעבאנענען גע-דיע-רע-ער ערענט זיך אין דען בעקאַנטע פּערדאַכט-נענען דער יידישען מאַראל: ער צווישען דען הלמוד בערופט זיך אַרזן דיא בעקאַנטע פאַלשער ברי-מאַרהאָלינג אַרזן אונד אונד וויר אַך ריקויבט אַרזן דיא דאַמען אַרזן דער נאַלעדיע וויל אין נעוויסע שטעלען דעם טאַלמאָס נכט צימערען אַנטבעוואַנדיגע איינע שטעללע וועלכע ווען אַך זיא צימערען ווירדען דיערענען אַרזן דער לינקען דיא נאָך אַרזן כריסטליכעס נעפּהל אַרזן אַהבען אַבערציינען מיטע. דיא אַך רעכט אַרזן. (ווערשפּרעך לינקס.)

לאַנדמאַרשאַל אלס פאַרווישענער: דיא אַזוי איינע אונטערבאַרען בעליידיגע דיא אַך נכט צונעבען קאַן.

יודע, II רעדע, זייטע 12. דאן...
 מיטווען; שלעסליך זייטע 6.
 ווען דער ארומצוגאנגע רבי פאן קארצא
 איינען ארומאסן שרייבט אונד דארין יעללענע צי-
 מיט און אונד דעם ערמאוס אונדוואונדליכע;
 אבער ווען יעמאנד איינע אפפענע בריעף שרייבט, און
 אונד זעלבסט וועגן דעם און פרום נעשייבט, און
 דארף ער ניכט נאנצע זאמען איינפאך אבאקאמירען
 אונד דעווען אלס זיינע אייגענע נייעסער ארבייט
 הנשטעלען.

אלאז דען ערסטען אפפענען בריעף האט,
 וואס נאמליך דארין פערשטאנדליך וואר, ניכט דער
 רבי פאן קארצא, זאגדען דער ווענער פערדענע
 יעללענע נעשייבען, ווער דער פערמאסער דעם
 צווייטען ברעפעס אונד ווייסט מאן נאך ניכט. אך
 וויל דען אלס פערמאסער פונדענען קארצאנער
 רב מילד כבודטוהילען אונד פארשווערען דאס ער
 זיך דעווען בריעף פאן יעמאנדעס האט שרייבען
 דאס ער קענען און נעגורא אונד ווייסט
 דאס ער זעלבסט און שרייבען זעהר שוואך אונד
 וואס און דער און מינען איינען וורמאס ניכט
 קליינער מאכט דען ביא מיר אונד און רב נור
 דאן קיין רב, וועגן ער ניכט "לערנט" אָדער ניכט
 לערנען קאן.

וואס נון דעווען צווייטען בריעף בעמריפסט.
 אונד דאס דארין ענטהאלטענע פראשען, עס איז
 הייסט אריינשרייען אונדוואונדען נאנץ עס איז
 ערשטענס ניכט וואר, דאס הנאך המנהג אברהם
 ווען ער זיך און נענער דער אָמ"ד קאנצוליא
 דעווענען ווארע, און שרייבען אונד שרעקען ווא
 יעללענע קאן דער רבי פאן קארצא ווארל ניכט,
 אבער איין זאך שלעכטעס נעדאכטניסס מוס ער
 דעווענען ניכט פארשטען, און פערנעסען צו דא-
 בען דאס הנאך הניל בלאָס נענען דיא טרינונד
 פערמאסער און דעווענען דאס האט פאך דעם קא-
 נעסע וואר אונד דאס איבערהויפט דא קאנצוליא
 אונד איר חבר "שומרי התורה" וויאזוי נאנץ פער-
 דענע איבערשטענדיגע ווארען, אונד דאס דער ער-
 וואונדעט פערדיין נאך פאך טרינונד דער קאנצוליא
 צו עקזיסטרען אריבערשאפט האט.

עס איזט פערדער ניכט וואר, דאס הנאך
 המנהג ווימר, ער זענען דא קאנצוליא-
 ארונד וואר, ער וואר אים נענענדיג און אייפ-
 דער פיר דעוועלעב, דאס ער זיינע קדלה ניכט

נאך בראפעסט, ווא דעוועלעב וועגן שוואליכע
 איינע זאמען קאנולירען וואללען, און היינען שוואליכע
 באהאפן, ווא פאפער אונד זאן אונדווענען זינ, און
 לעשטענער, נעראדע אלס ער דען וואנאן פערליעס, פלאסע-
 לך אונדוואל נעווארדען אונד ער שאריב נאך ווענען
 מיטען.

(נראָסער בראַנד) און ס'ע ש'ו' א'ר וויר
 טעלעגראפיש; און דער נראָס-נעמיטע פ' א' ש' ע' ט' ביא
 שאָקאָרשין) בראָ א'ם פ'אָסוואָך ביא העפעניס ווערע איינע
 פ'יערענדיקע אים ווילכע זאן העפעניס נעשוועניקע
 און זיך נראָס, און דאס אים לויפ'ע איינער פ'יערעשלשטונדע
 דא אונדע הייסטאנסע, פ'יערען וואָהנדינער זאמטס אונדע
 נענענדיקע, און און פלאמענע-מענע נעוולט ווארען, דא
 האלבע נעמיטע בילדעט איינען איינען רויבענען פ'יער-
 מערענען, און דאס פאָסענדיקע אים נענענדיקע
 דער פארען בעמאס פלאמענעס איינע פ'יערע-מיליאן-
 פ'יעלע פאמיליען זיך אַבראָלן אונד צו בעשטערן נעוואָ-
 דען דא ירושען קופלישע א' ל' א' נ' ע' ר' אונד ד' י' ש' ש'
 פ'יערען דען נראָסען שארען, דא דענן זאמטליכע פאָר-
 זאמען און זיך דער פלאמען וואווען

דער רבי פאן קארצא.

זייט פרום האבען וויר דאס פערנענען, בע-
 רייסט דאס צווייטע אפפענען שרייבען דעם רבי פאן
 קארצא צו לעזען, וויר וואללען אפפענען נעשווענען,
 דאס ביידע דעם ערווארדיגען פערמאסער ניכט
 זעהר צו ערער נערייכע, און ירושען פובליק-
 הערזאמנדע אונד דאן נעוואונדט דאס און אָר-
 מוואָקאָסער ראבבינען זיינע איינפאכע דארין ער-
 בליקע, על הרהור ועל העבודה צו לעבען אונד דא
 צייטונטשרייבער אונדענען, ווער צו פערנענען
 מענשען צו אריבערלאסען, איבערדיעס אונד עס
 אפפענקונדיג, דאס צום ביישפילע און דעם ערסטען
 און דער פרום-צייט ערשטענען אפפענען בריעפע
 דעם ערווארדיגען ערער, נאמליך און דענענענען
 פארטייען דעסוועלעב, דיא פערשטאנדליך זינ, דער
 רבי פאן קארצא נאנץ איינפאך אונד דען דענען
 דעם כעריהמען ווענער פערנענען דר' יעל-
 נ' ע' נ' נאנצע זאמען אבאקאמירען אונד דעווען דר' וויר-
 נעשטעללעט האט, אלס וועגן ער זיא זעלבסט בע-
 דאמט אונד דעשווענען האלבע, דאמט מאן אבער
 ניכט לויבע, דאס דעם נור איינע לעערע כעריה-
 טונג זיא, וואללען וויר דא אבאקאמירען שטעללען
 ווער פערצייכען; יעללענעקס רעדען, III. טהיל
 זייטע 201 אונד 232; פערבער יעללענעקס "תלמוד-
 יודע", פיערטע רעדע; יעללענעקס, אנטווארטיג דעם
 "תלמוד", III. טהיל זייטע 299; יעללענעקס "תלמוד-

און ניכטס פאן דעם אבריווע זיינעם וואָנעם, דיא
 נעווענענע נאמטן דעם שפּורלאָן פערשוואונדענען
 וואָנענען אבאקאמירען, וועלכע זיך אלס אונד-
 אריינשרייען וורמאכונדיגען זוכט, נעלאנסטע פאָר
 איינען מאנען און דען בעזייטן איינעם פאן אירעם
 שווערעפאפער הערררעדענען בריפעס, וועלכער
 און דיא לעצטע אירעסעס אירעם מאנעס נעריכ-
 טעט וואר, דאס שרייבען האט פאלגענען וואָר-
 ליכט; מיין ליבער וואָן! ווען דאן דענען בריעף
 לעזען, בין און ניכט מער אונטער דען לעבענדיק
 דיר האבע און מיין נאנצעס האב אונד נוס נעאָס-
 פערט נון אפפערע און דיר נאָך מ'יין לעבען,
 מערר קאננסט ווא פאן דיינעם פאפער, דער פאן
 דער ליבער צו דיר פערבלענדען וואר, ניכט פער-
 לענען, טראכטען, פאן דען נעוועלעכעס ביא
 וועלכער און מיר פיר מוסע אפפערעלע פער-
 כערע האמטע, דיא אויסבעצאהלונג דער פעסטע-
 זעמטענען טומטע צו ערוואקען, עס איזט דאס
 אלא לערעט צו ע, וואס און פיר דיר טהון
 כענאנען, כענאנען דיר, און אנדערע און ווערדען
 דענקע און דאס לעצטע אפפער דיינעס אונדליק-
 לכען פארעם, דעסען לעבען וויר איינער רע-
 וואָ ל'רוע ר'שום זיין ענען פאנר".

צווייא מיליאנען פיר דיא אומגעשטאלטונג
 איינעם וואלעס, און הא מ'ב'ר'ג ווירר כעריפעס;
 דעם האמטענען קארדעשאפאנענע ווירלענעס דיא נא-
 רענע נענענדיק פאנאנעללע פערלענענדישען דעם כער-
 ליער האפסט און שרייבט; עס האנדלעט זיך און דער
 טומטע נון אונד דיא דינגליכע לויכע אומגעשטאלטע
 דעם ווייסען וואלעס; און קאנולירען פלאסען ווילכע
 ציך א צו ווילאָס און נענענדיקע אונד
 לערליך אים דען לויפערען אונדוואנען דעם קאנעס
 ווילאָס ע'ל'ר'ע'ס ווירר כעריפעס ווירר".

פער אוממולונג, פאָרנעסער אבערס וואָלעט
 דער ווייסענע אנטווענעט ש'א'נ'ר'ע'ר און איינער
 אנטווענעט פערזאמלונג, פער אוממולונג, פאָר-
 פערנען, עטווא טויזענד פערזאנען נעשטענען צו
 פערזאמלונג, נראָסענמחילס נור אים ניינענער,
 דיא פאָלצויא לאזט אבער, כעפאך נאך ניינענער
 ווא וואָס נעקאמערע אונד פערזאמלונג און, דיא
 כעראָדע ערקלארע, דאס זיא צו איינער אנטווע-
 מיטע-פערזאמלונג נ'ע'מ'אלס דיא ער ל'ר'י-
 ניס ערשטאילען ווערע.

(פאָרעספאלן) דער אבבינע פאן ש'ש'א'ר'
 יוואָל נראָס ע'ל'ר'ע' קאס אירעסמאט מיט זיינעם 23
 יאָרע אלטען וואָנע דעם קריפאנע היינדיך נראָסעלר.

צו ווען איר האבט פערליכט פאן מיר שאן נעראיס מין
 נאנט אונד נאמס א'ה'ן;
 פ'ייליך, פ'ייליך ריעה שפ'ד, אונד היינ האבנען
 שאן איינע פ'ייען נעשטענען? פאן א'ר' א'ה'ן
 יוד רעדער נאמטן? ועדעס איימאל, דאס אונד מיר לייכט
 אונד ווען איר פאראמא האבט; און ברענגט מיר נור און
 אין נעשטענען;
 פ'יירא! ריעה כענעדיק; דא קריסט אס שבת?
 ב'ע'ש'ע'ל'ל'ע'ן הייסט דאך ניכט ק'ו'י'ע'ן;
 עווענענענע יא אייפארנערה, אונד נאך דאז און הייליגע
 כ'ר'.

נון נקי זאמט ער כענענענע, דא וואָללעס היינ
 וויללען האבען, אבער וואס וואללעס איר פאן דען ווענען
 זאנען?
 דאס זיא אין מולה ניכט קלאנען קאנען; עווענענענע
 נאמטן, אונדער נראף האלט אונד אן רעדען, און ער האט
 מערדערע ווען אן אפפער אונדווענענעס;
 אירע נראף! דער נראף פאן מולה! ריעה אברהאם
 פאסט עווענענענע, דאס ווילל און לויבען, וויססט איר
 אבער און, דאס און פ'יערענען איר אונד אונד נראפען
 מיט זאמטס ווען מווענען פ'יער קענענע קעלאנען;
 אונד וואס נענען מיר איינע נ'י'ס'ל'כ'ע'ן און?
 אונדווענענענע נאמטן, ניינענענענען זיא ער אין קענענער
 אבער ע'ו'ד'ע'ן מווע ע'י'נסע".

(א' האמאלס וואוסטען מאן נאך ניכטס פאן דער כ'ר-
 דרוקער-קנסט, אונד אן מוספען און דיא כ'רע אללע
 נ'ע'ש'ר'י'ע'ן ווערען)
 (פאָרענענענע פאָלעס)

נען איינע ווען האַנען אונד פערברענגען זעהען, נאכען
 א'ל'ע' דעם קאנען אנטווענען, אונד דאס וואר נאך אונד
 בליק אן אונדליקען דען נון ווארען וויר דאך ניכט נעצואנ-
 נען, פ'יערענען נ'א'נ'ן; צו פ'יערענען וואָנען דאס באַרענע
 נאמען אונד ווילל און אירען נעבענען און, אונד דא
 האמען עס דעם קאנען און טראָסן, דאך נאך מערע, ווען
 דען קאנען בלאָס דען וואָר א'ב'ר'ק'א'נ'ע'ן;
 פ'יערענענען דיא ירושען פאבריק א'ב'ר'ק'א'נ'ע'ן;
 פאיר ווארען 42 פארייקען פיר טון אונד לעדער, וואָס
 יאנעט פיליפ און דא ווען ווען, דענען דא פארשען;
 אונד פערנענען און היינען און דענען? וואס האבט איר
 מיר דא ר'ו'י'ף צו אנטווארען? איר וויר ש'ל'ל'ע'ן נין!
 שאַמעט איר ניכט שפ'יענע נור אומער צו! עס וואָל
 מיר לייכט זיך, ווען איר פיליפ אינונס פ'יערענענען
 קאנען.

טוהט מיר דען נעלאנען אונד שווינט מיר פאן
 פיליפ אינונס, ריעה כענענען, דענען ער דענען אללע
 און מיר אונד אונד אונד, ווען איר אונד מיר נענען אירע און
 ציטערע, ווען מיר דא זאנען איבערלאָלע, דאס זיינע
 באזען איינעשאפטען אונדווען יריבאר איינענעקען קאנען,
 נאָסט, איר כ'רע נעכט, דא ווייסט, וואס דאס פרום;
 אבער וויר ווען לעבען און נאך צו הארעסע לענער.
 דאך ניכט איבערלאָל, זאמט און היינען האבט, אסא,
 און אין פ'יערענען אונד אונד ציעהן זיי אונד ביישע העיסט,
 וויל און מיר שפ'יענען און נעכטען צו שרייבען, אלס
 מאן נעוואָנדלך פאלענט, אונד פיערע און פאסט אן ערעם
 אָנעט באזאפן פ'יער מינע פערשען אריינשרייען אָדער אים-
 שאַנע צו ניינען, אבער איינענען כ'ר און א'ו'ל'ל'

אין הערשער און איר הערען נענען דיא ווען נעוונט
 זיין מאג שיינט זיך דאך איינע אונדווענענענען שריפט
 און שטאמטען זיך זעלבסט נענען אונד קיינע וויליקע,
 אונד ווען עס נאך און ווייט קאפסט, דאס און איינע ווען
 מיינען מוסקע, און שפען דאך דא נעריכטע אונדע איינע-
 טוהט אונד אונדען פארדענענען יעדאך און לויכע עס
 ווארע און אין פארייקען און ניכט און ערענענען ווען
 איר עס ניכט דאנאך נעמאס האלפעס, אייער וואונדע האט
 איר קריסט אונד קיין צו פ'יערען נעמאס;
 ניכטס פיר אונטס, אבער איר רעדע דא נראָסע
 טראָסענען זאמענע כענעדיק, איר וויר און כענענענע
 אונד האבט דען נעוואלענען וואָנענענענעל -
 "אך? אונדווענענע און נענען; דאס זיך נאָסט
 ערמאנען! און אונד עס, ווען און ווארען האט עס ע-
 און כ'ר אבער נור אין אירע מאַקלער".

פאָלער אירע האנדלער; ענענענענע כענעדיק,
 נענען איר האבט אונדער בראָך, איר ענענענען דיר מיט
 דער ווארע, וואס וואָל אבער און אונד ענענענען דיר מיט
 זיינע נענענענע ע'ל'ר'ע'ן לעבען מוסע; וואָל ער עס
 א'ו'י'ס' און פ'יערענען; איר ענענענע און דער
 וואָר ע'ו'וארע וואָל מאן ניכט און א'ס' ע'ל'ר'ע'ן
 פ'יערענען? וואַ שטעקע דא דער וואונדע?
 וואו אונדעס איר האבט, זאמט אברהאם, ווילל
 און פ'יערענען נעמאס האמטען, אונד איר מינען, און
 האמטען זיך דאס נאנצע לאנד איבער אונדע פ'יערענענע
 פ'יערענען, דאס וואר אבער נ'י'כ'ט דער פאָלע, אונד ווען
 איר דענענען אבנענעס, איר איבערהויפט ערענענע

ביא דער אבטיטומונג ווארדע דער אנמארא
 לעבערס מיט 77 נענטן 10 שטוממען אביגע-
 לע חבט.
 אוף די אבטיטומאקטען זינען דעם מעכא-
 נקערס מיט 77 רעפליקטירט ווייטע ווארל קין
 פערנענדיגער בעניש מעהר. דיא וועקלארונג דע
 וועלכע זיך מיטמליכע אבעקאנצענטרעטע צו נא ב על
 בעציליך דער ברייטמליכע נאכטענע-ליבענע נאכ-
 מאכט ניכט גערענגע אומערקען. עס ניכט לויטע
 וועלכע זיך נאכטענע-ליבענע אלס איר-אויגענענטען
 ניווארטן דאס ברייטענמאסונג הונטשעללען אונד
 ניכטס דאספן וויסען וואללען דאס דעוועלבע דער
 יידישען רעליגיון וואכט לודע כבוד. ענטלעכט
 אונד. נון אין דער אויפפאסטונג וועלכע דער ער-
 וואהנטע נייטמליכע פאן דיעועס פרינציפע האט
 אויס וואהל דאס לעטצעטערע דעם וועדענהוטע נאכן
 פרימד געבליבען.

טאגעס-נייאקרימען

(זיינע מאיעסטאט דער קאניו)
 בעניכט זיך מאריען אבענדס צום בעוועק דעם פרינ-
 צען לע אס פאלד אונד דער פרינצעססן גיזע לא
 נאך מיניכע אונד קעהרט מיטטוואך אבענדס
 וועדער נאך ווען שווארץ.
 וועדא 25 אהריבע קראנונגס-רובי-
 לארם וועלכעס אס 8 וני שטאטשפרינדעט וואר
 פאנעסערן גענענטמאנד איינער פאן פארמא-
 שער בעניכטשערונג וורכורעטען דעבאטעט אין דער
 גענעראל-פערוואמלונגדער בראפעסער שטאט-
 פערואוועטאנאן. צור פארבעריונג דער ווירדען
 פיער דיעועס וובלאים ווארדען איינע אויס 40
 שטאטש-רעפארעטאנטען בעשטעהענדע קאמטי-
 סאן וואינטער אויך מערערע ווישע רעפארעט-
 טאנטען געוואהלט. מיט שטרימישען עלע-רוסען
 אוף זיינע יעדעסמאל דען קאניו פאלאס דיעוע דע-
 נאטטע.
 צור אויסוואנדערונג דער יו-
 דען אויס רוסלאנד שייכט מאן דער פא-
 ליטישען קאררעספאנדענץ אויס פערטערס-
 בורג. 2 אפיל: דאס פאן באראן הירש בע-
 שטעלמע קאמטע צור בענינטמאונג אונד פא-
 רעוונג דער אויסוואנדערונג רוסישער יודען דאס
 אן דיא רעוועיוונג זאיענען דאס אנוועזן אויס גענענ-
 מינגע אונד רעלעגעמענטען דערמאנטע אונטער-
 כעס דיא אויסוואנדערונג זיך פאלגענדען וואל-
 דאס קאמטע האפט דאס דיעוע גענעהמינגט

פציערס אין שטראמססער האלטינג אין דען סינא-
 נאנערהאן אינמאטשירמע. דיא סינאנאנע-פאר-
 שטערונג האטטע דיא נאנענע לינקס-זייטיגע אונד
 הייע דען ווישען סאלראטען פארבעהאלטען. הייער
 אבער-ראכבינער הארד און די היעלט איינע
 רעווע אין דער ער דיא ווייטע פאטערליכע פרינ-
 וינער מאיעסטאט פיר זיין נלאדרייכעשענער פרינ-
 אינדיעס מאנאכאניע צור הענגונג אונד שארפארק
 דעם רעליגיאן-פארלישען געשרילדער מאנאכאניע
 געמארשפטען ווארדען. נאך בענדיגונג דעם גענע-
 מעס דאנקטע דער פורדערע (כרוסליכע) אפשיצער
 דעם אבער-ראכבינער פיר דיא אויסגעצייכענעטע פא-
 טריאליכע קאנצעדערע.

(אין אפסערווירלינגער פאמער)
 אין איינעם ארטע שלעווענס האט זיך נילך אין
 בעיאורשער מאנן נאמענס שטרויס. דאס לעבען
 געמאמען אויס זיינעם זאנענע זאיער געלד-
 סימטע צו פעהלעלען דער פאטער וואר נאכליך
 ביא איינער אסעקוראנע-געוועלשאפט פיר דען
 מאדעס-פאלד פערזיכערט אונד נאכ זיך נון ועלכט
 דען מוה דאמיט זיך זאך דען בעטראג וועלכען
 קאננען דיעוער זאך. ער הייסט לודוויג שטרויס
 האט זיך פאר 15 יאר דען אוינען אלס פארברוא-
 רענע-פארבראך עטאבלירט אונד הייראמעטע
 באלד דארף אין איינעם מאדענע אן וועלכע ער
 זיך פערליכט האטטע. דאס עהעליכע נילקע דיע-
 זעס פאארעס ווערטע זיכט לאנגע. דער זיינע
 פארבראכט גערעכט וורדן זיכט ליכטיונג און שול-
 דען אונד באט זיינען פאטער. איהם צו העלפען.
 לעצטעטער וואהנטע אין שלעזינג אונד וואר אין
 וואהלאהאבענדער הויז-געווישער. ער שפילטע
 דיא ביסטע זיינעם זאנענע אונד בעהערלשע
 שולדען דעסוועלכע אים בעטראנע פאן צעהנטיג-
 זענד נורדען. דיא נלייבינער דעם זיינען פארברא-
 טען ווארען דאמיט בעפרייעטיגט דיעוער וועלכט
 אבער מאכטע נייע שולדען. היינאל בעצאהלשע
 דער צארמליכע פאטער דיא שולדען זיינע ליכט-
 זיינענע זאנענע. דאס לעטצעטע מאל זאנענע דיא
 ער אויף נורנד געפאל שטער וועכעס על
 געמאכט האטטע. דער פאטער האטטע וועדער-
 האלט אויף זיינע רעאליטאט געלד ארופגעקאממען
 וועלכע שילעליך פערקויפט וועדענען מוסטטע. פאר
 איינען וואכען פערליכע שטרויס ווען מיט דעם
 בעמערקען דאס ער נאך באסונען בענעבען ווא
 ער זיך נילקע צו פינדען האפטע. זיין פאטער וועל-
 כעס עס אייננעקאנט גילעב. דאס זיך עהע דעם
 זאנענעס אינצווישען געריכטליך געלאזט זיין. וואיסטע

יידישע סאלראטען אין דער סי-

גאנאנע. ווי האבען פערשייטע געמילדעט. דאס
 דער קאממאנדאנט דעם אין ערמאנשטאדט
 נאניאנערדען צוואנציגן איינע-קארטס. פיי-
 הער פאן סווע ענא יארף אנווכען דעם האר-
 טינען יאסהל אבער-ראכבינערס געווען האר-
 וויסן איינען בענעלד ערשטילט האט. וואך
 דיא יידישען סאלראטען אין דעם פערשען אומסטאט
 צום אפטייעטעטען אין דיא סינאנאנע געשריבט
 וועדענען זאללען. עס וואר נון וויא אויס הערמאנ-
 שטארט ערביכטע וורד. אס. 2 דיעועס מאנאט
 שאן אצוהענען וויא איינע נאכע אהאלה לוישער
 סאלראטען דער פערשייענען וואפענע-מאטשונען
 אין פאללער פארדע אונטער פירונג איינעם אס-

פאילעטאן

פאר 700 יארדען

(היסטארישער האמאן אויס דעם ענדע דעם צוואנציג-
 יארטערעס.)
 (80 פארטייעטען)
 אבער דער אבטייער דיעועס טאנעס ווארדע נאך
 נאכער. (שראך אברהמא ווישע). ווי אפארען אין אונ-
 דען הייערן מיסטען אונד קאסטען עבראקען אונד אללע
 בארטע געלד וואר געריכט עכען עטהאלב האטטע סאן וויא
 שטארקע וואס פאר דיא סינאנאנע געשעללט. אום אונט
 דאס צוריקצוהאלטען ווארדען פאן אונערע זאנענען
 פערליכעט דאס וואר אויף שבת וויא אויך קיינען מעהר צו
 פערליכען ווישע. אלס וויא אונט נאכטיטמאנס וועדער צום
 מתה-גענעטע און דער סינאנאנע געשעללט. פאלטען ביא
 דעם געבעטע. ווא לעצן נואל הייסטע שטראקען אלס
 אום סאר. אונד הייער איבער שראף צו דעמולבען
 טאנע זיך פאר דיא סינאנאנע אינפארטען. פאלטען צום
 אויס הייערעס הייסטע. א ל ל ע געמיינען אין פראנקרייך.
 וויא ווי נור ערשט וועדער צור בענונגען קאפען בעשיקענען
 ווי דיא אנדערן געמיינען אונד פאן אללען גינגען אבע-
 דארטעטע נאך פארו. אויס דעם דעם הייסטען געמיינען ראש
 * גיא איינשרענדען באנענעטען וויא. אויך 6 ע-
 ל א נ ען. דער אפאנאנע דיעועס שטאנענערן קאמנס גראמס
 צווענערעטע.

צו שלענען ווי דיעועס באוע פעהאנאניס פאן אונערעס
 הייסטע אבצו-וועדען ווארע ווי שטאנען אללעס ערדענע-
 ליכע. אום דען קאניו אונד ערדען זינגע צו מאכען. אונד עס
 פאלטעט אונט אויך ניכט אין פערשיידענען פרישע-קענען
 אבער דער קאניו וואר אונטעוועליך אויך בעריכט אונד
 אויסגעפלינדערט. וויא וויא ווארען מוסטען וויא מיט אונערן
 ניינען אונערען קראקען. אונערען אונטערע ווארען דיא
 געוואנטע הייסטאט דיא נאכער אונטערע היינעשענערען
 פערליכטען פיליפס איינעס האטטע זיך מיט דעם ווינע
 פערבייכערט אונד שטאטטעטע אונטערעס לענגערס אויך נלייכע
 עס וואר איהם נאר ניכט ליכע. דאס איינע זיך שופען
 ליכטען. דיא ער נון ניכט פערשיינען הייסטען אבער וואס
 איהען איינמאל גענאכטע וואר. נאכ ער איהען דאך ניכט
 וועדען.
 וויא? פיעל בענערקס העפטן איין. שופען ליכטען
 זיך וועלכע? פארו אבער ווא! איינערטאטען וועדען ווא!
 יזח שמש וזכר
 מלכה וועדעטע ערלייכענע איהר געוויס אב.
 דיא נאכטיכס פאן אויטעס אונטעליקע קאס אויך נאך
 היישאלאנד. זאנעט שמואל. אבער פירייליך זאך גענוי
 וואסעט און עס ניכט. אלליין וואס האטטע דען דער קאניו
 פיר איינען נורנד. זאך גענען אויך צו פעהארטען?
 איינען נורנד? ירקת אברהמא ביסטער. איינען
 פאר 1000 גאנאנע אונד זאנען אונד פיר וועדען וואר
 יעדער פארזאנד נוס גענוט. זאך הארעט דען. דאמיט
 איהר אונטער פערבייכען קענעטע וועטהאלב זאך פועלע נע-
 מינערן אין דיא אירע געלונג ווארדען. אלס דער קאניו
 אים איהר פארטער אללע שולדען. ווא ווי פאן כריסטע

יידישע פארקסבלאטט

Table with 3 columns: Price, Quantity, Item Name. Includes items like 'אינסברוקער לאָזע', 'קראָקווער לאָזע', etc.

Table with 3 columns: Price, Quantity, Item Name. Includes 'לאַטאַניאַ-ציערונג פאָס', 'הערטאגערט אדט', etc.

בראָפּעסער פּיערוואַרקט פאָס 7 אפריל. דער אויסטייענ בעטיג: 1150 שטיק אונאַרישע אַקסען, 200 שטיק אונאַרישע קווע, 87 שטיק סערבישע אַקסען, 2 שטיק סערבישע קווע, 18 שטיק בוספּעל, 66 שטיק שטייער, 90 שטיק נאַטירע, צוזאַמען 1881 אַקסעניע. מאָן בעצאלט: אונאַרישע סאַטשאַקע צו 56 — 26. בוז 56 — 29. אונאַרישע ווידער-אַקסען צו 56 — 24. בוז 56 — 25. סערבישע אַקסען צו 56 — 19. בוז 56 — 22. אונאַרישע קווע צו 56 — 25. בוספּעל: 20. בוז 56 — 22. שטייער 56 — 26. בוז 56 — 30. אללעס פּער מעטערענטער לעכער-נעיוויט.

שי' פּרױנד נראָואַרדוויץ: ח' זעליג דענע. " ד' טענענבוים וואַרענדע, " פּיסקלעך מאַדראַקאָ; דאָס רייטשע, דאָ דאָרטען; דעניג גיימאַן אונד פאַני פּייש ליפּטוי-ראָוענענע. בערשדא פאַרקאַש אַלאָר.

Table with 3 columns: Price, Quantity, Item Name. Includes 'קרוטאַבעללע פאָס 7 אפריל', 'נעלד-קורז', 'מינצוואַקסען', etc.

Table with 3 columns: Price, Quantity, Item Name. Includes 'ווערט-פאַסיערע', 'אונאַרישע נאַרדענטע צו 4%', 'אָסטעריע נאַרדענטע צו 4%', etc.

Table with 3 columns: Price, Quantity, Item Name. Includes 'לאָזע', 'אונג פּראַטיע-לאָזע', 'סוויסער-אַלאָזע', etc.

חידה (*). אַם שלחן לחסד כרת ערך והכחות עם יין מוכנים לכרך. קח כבש תמים מעשרות צאנך. כשבת ישארו המצות שלמים כהלכה ומים אחרונים נשללה ולהרחיח ותספור אחד לאמר בפך ובלבך ותראה נפלאות בעיניך. פסח. מצה ומרור מוכנים לפנך. ור אימער נרומ אישרי-קובין. (* שנת החרוט עלו מלפני אשר יושב ביום ה' בעל.

רעמדהול. דורך מענטשן-פּלייס אונד קונסטלין אויפגעשטעלט. בין אַך בינאַדע ניכטס. אונד דאָך דאָס דיא נאַנצע וועלט. אַך דראַנג אַין איינע פּונקט מיט וועניג נעלד. וואָס צוזאַלעצט וועיקע אַין זיך ענטהאַלט. אַרפּלאָונג דער ראַטהוועל אַין נוממער 40: I. דער חידה: בר פּס (פּלישן פּסיס) כּרפּס. II. דעס דייטשען: הויפט. מאָנאָ. הויפטמאַנאָן.

ריכטיג האַבען געלאָזט: ביידע, דאָ הערען: " ד' שטיין ערדא-ט-דראַדיר, ד' מאַשקאָויש האַלמי, פ' שפּיריס אָפּאָרד, מ' בעקק פּליטא-וועסטעניץ, ו' אַויטמענט אלשו-קובין, " וויספּירן נייטא-דען, " אַלדער בערענסאַס. מענדל קליין בורפּעסט; דאָ חידה, דאָ הערען: ביצ קראָנמער פּענה-דראַמאַט, מ' נויטישין מדיא-ר לאַפּאַש, " ווייסס באַרנ-רוס, " ניימאַן ליפּטוי-ראָוענענע, ח' אלש באַקאַשדאָ, מ' נייבערענער ניו-מיהאָלי, צבי הירש מאָן קרוואַני, שטימען-ראָן-נער מונקאַש, ל' לאָווינגער פּערפאַקענע, " קוספּער אַבאַן-נאַפּוסי, א' צ' בלייער פּיסא-אַנאַ, א' שעכטער פּרועלאָוו.

דעם אלטערטרום? אללע זינד זיא דאָן: נור דאָס ווינציגע אַרבע ווינציגע פּלעקל בעשטערט נאָך אונד עס פּערטרוט דען יודישען גלויבען און אללען וועלן-טהוילען, דאָ קאַן מאָן ניכטס אַנדערעס זאַגען, אלס דאָס נאָמט זעלבסט דען פּאַרטיי-שטאַנד דעם יודענטרום ווינציג. דאָס דער עוויגע זעלבסט דען יודישע נאַציקן פיר עוויגע צייטען אַרפּרעכט האַלט. ויאָ ער זייעט דורך זיינע פּאַרטיי-אויסגאָנג פּעקנענע ליעס. פּאָן דער ליעבע מיט וועלכער אונזערע ערצאַפּטער דער פּלענע דער וויססענשאַפּט אָפּלאָנגן, ווערען ויר נאָך צו שפּיעכען געלענע-הייט האַבען. דויער ויאָ פּאַרלישונג זאָ פּיעל ערוואַרנט, דאָס אַר-ב-ם-דעם דאָמאַלס איבערהויפט נאָך ניכט בעקאַנגט וואָר, דאָ וויזען עניפּטעס אַין אַרטימפּטיק אונד נעאַפּעטע אונטערריכטעטע, דאָס קלינגט וואָרל עטוואָס בעפּיערערע, אבער עס נעט אַוניודערלעך אַויס דען אל-טערטהומס-פּאַרשונגען דער יודישע אונד ניכט-יודישען געלערטען-הער-פּאַר. אַר-ב-ם-דעם אַרטימען זיין וויסעס וויסעסן אַויף זיינע קינדער. אַויף אַר-ב-ם-דעם אַונד יעקב דאָ אַקסעלע ווערער אַווערען קינדען איינשאַרפּטען. זאָ קאַם עס דאָס יוסף זעלבסט אונטער דען בעדיהט-טייטשען געלערטען עניפּטעס דאָס האָכסטע שטעלעלונג איינזאַם-צייכענעט און דאָס פּרעה און נענענשאַפּט דער אַרטימען אונד עס-וואַר-וואַרטעמען מאַנעגער דער וויסענשאַפּט אַין עניפּטען דורך דאָ וואָר-טע אַויס: "עס ניכט קיניען זאָ קלינגען אונד פּערינפּטען מאָן, ויאָ דאָ עס ביסט" (אַן נבון חכם כּמוך). דער קאַניג עניפּטעס נאָב אַויס דען ערענ-מאַטלע "ספּנת פּענה" דאָס הויסט: דער עניגען וועלכעס אללעס פּעקנענע קלאַ אַויס, דאָס יוסף דער נאַכסט פּאַנאַ-פּאַליטיקער זיינער צייט וואָר, ווירד וואָרל ניצמאַנאן אַין אַבערעט שטעללען. אַויס וואָרע: 289 נאָך ערשאַפּטער דער וועלט בענאַט זיך נון יעקב מיט זיינען זאָהנען נאָך עניפּטען. זיא מאַכטען זיך אַין דער פּאַרזויניג זיך שן אַראַטיג אונד בעשאַפּטען זיך אַין דער מיט דער פּיעה-צויכט. נור ערפּרייטען זיך דער נאַכסטען פּיייהייט אונד דען וואַלטהוענדיגסטען פּיערענס. זיא האַמטען בעזאַנדרע פּרווילעניען פּאָן דער רעניערונג דערען ליטער דאָן קיין אַנדערער וואָר, אלס יוסף. דען דיא עניפּטער פיר איינען הייליגען ערקלאַרען, דער זיא פּאָן דער דראָוענדען-הונ-נערענ-מאַטלע "ספּנת פּענה" אונד אַרטימען דורך זיינע וויזע שטאַטמאַטאַנישע פּאַרזוינישע נעניגענע נאָרונג פיר דיא צייטען דעס מאַנגעלס נעויערעט האַמטען. אַויס האַמטען דיא עניפּטעשע שטאַטמאַט-קאַסע אַווערען רייכ-

זיא געבער דיא אַנדאַרונגען דער ערשאַבענען נאַכטעס-לערערע! אימער ווערער פּלעקט אַז משה אַויף דען וועג דעם נוממען צוויקען. פּיערעניג יאָרען נאָך דעם ערראַנגעסען וועלכעס זיך אַם בערען עס י אַ אַנבעשעיעלע האַמטען. דאָס אַויט אַם ערסטען מאַנע דעם מאַנטאַס שבטי יענעס יאָרעס. אַין וועלכעס משה רבינו דיא אַרטישע וועלט פּעלעס. בענאַן דענען נאַכטעלע מאַנאן אַל תּורה אונד אללע אַין דערזעלבען ענטהאַלענען נעבאַטע אונד פּערבאַטע צו ער קלאָ-רען, דאָס וואָר דער בענין דער. ס'ר אַר צי אַנ ערלען ל' ער ע' אַין אַר. מ'ש ג' בענאַנט וואָרע, משה בעפּאלד דען אַרטימען צייט דאַרוף צו אַכטען דאָס דער קאַניג, דען זיא זיך אַין שאַפּטערע צייט ערוואַרען ווערער, דיענע טראַדיציאָנעלע לעהרע ניערערשייבען. זיא שטעטס ביאָ זיך בעהאַלטע אונד זיין לעבען לאַנג דאַרריס לערנע, אַויס אַרטימען וויזוהייט אונד נעמערעכט. קראַפּט אונד בענאַבונג צור נערעכטען רעניערונג צו שאַפּען. אַויס אַרטימען לערער צו ער-זעהען דאָס אַיין קאַניג ניכט נור אַיב ר דעם אַקסעלע צו שטענען האַבען, זאָנערען אַויך דעם בעמבעלען פּהילען פּסיסען. אַבער נור איינען טהייל דער אללגעמינען ערקלאַרונגען האַמטען מיט ניערערענערעכטען. דאָס מייסטע אַבערלעיערעט ער דען פּרועס-טען אונד לעוויטען מנדל. ער נאָב אַרטימען וויזונגען דאַרבער. ויא זיא זיך ביאָ יעדעס איינזעלען פּאַללע צו פּערהאַלטען האַבען אונד ויא דיא אַן דער שפּטע אַרטימעל שטעהענען ריכטער דיא הייליגענע-נע-זעצע אַנדאַרבען זאָלען. משה רבינו ערשטליע אַרטימען פיר אללע צייטען דאָס ניצמאַלס ערקלערענע רעכט. צו אַרטימען אונד צו ער-לע-רען נאָך דען אַרטימען אַבערלעיערעטען נרוניאַטען אונד נאָך אַווערען איינזען איינזיג. וועגן נון זיא לערערע אַרטימעל מאַנגעלאַ עטוואָס פּעפּרינען וואָס דעם פּאַלעק מיט דער תּורה און ווידערשטרוך צו שטע-הען שיינט זאָ אַויט עס דעננאָך פּפּליכט אייגעס יעדען יעדען דיענע פּעפּרינענען צו ערשפּעטערען אונד זיך דענעלבען אונבעניגט צו אונ-טערענענען; זיא דאָס פּאַלעק מיט דער תּורה און ווידערשטרוך צו שטע-לינגס אַבוויכען. "און דאַרף פּאָן דענעלבען "וועדער נאָך רעכטס, נאָך נאָך אַבער ניכט אללע ערקלאַרונגען אונד קאַממענטאַרע. אַויך ניכט אללע אַנדאַרונגען דער שרי פּליכען לערערע דיא נאַמט דורך משה

(* ויהי כשבתו על כסא מלכותו וכח לו את משה התורה הוא (רבינו יונה).

פארויבט מוטער דער ווידיוימ?

גענויע קעגנטייל, און ניכט עקעלאפטע אדער נאר געוונדיגסאמליכע שאפפע צו זאכען גענוג. שאנדען פערענדיגע ווערדן, וועלכע מאן דירעקט אין דען מונד נימט. קאנען זיך דא וועגן שפישטען; דאס פ. מ. רובער מאנען דאדער נון דאס פאטענט - ציגאר - טעטען. הילוען פון ניקאטיןזונדער אונד שפיגעל - אבאלדערונגס - פארטויטונג געשעען וועלכע אונד קלעבעשטאפף בלאס מיטעלסט מאשינע געפאלצט זינד; דיעזער זונדער פערזונדערט אויך, דאס דער אפט עקספעקלענטווערשא זינד אויך דאס אויסשל. פיינע שפיעל - ליאטעטען - שפישטען אויס פיינעס רינען קארטאן בלאס געראללען, אונד שטארקע, דעסען פערדען בע - וועכעלענטווערשא זינד אויך דאס אויסשל. פיינע שפיעל - דעס אינד אונד אויסלאנדעס ווערן דיעזע פאבריקאטע אונד געשיינעט אויך דאס בעמישע שטאטספערזונגס - אונטערמאלט וועלכע אים פאלקאמען געוונדיגט - אונטערמאלט, עננאט אין אללען גינבערער אונד סאפיער - גאסעאנדלונגען, אויס קליינען אין אללען טראפיקען - היינטעדיגעלענע אין בודאפעסט ביא

הערן ז' ליכט אין ערד-הארואוס; דאס זיא ניכט איבער דען פער לויף דער זעלבע שרייבען, האט דאס מיטטהילונג פיר אונזער בלאס קליינע ווערשא - ערדן מי נוממאן אין פעלקא; דער קאפפע וויס געשטאפטע ניכט; היער דאס ווערן דיעזער טיטע צו שילדערן, אי - בער דיעזעלבע האט דער היבראישע קיינע - שריפטשטעלע דיי אר ד אין זיינעס מונד, משה קריס פילעס געשריע - בן, קאפעניס וואר דער בערזערער דער פאלקס - שולע רעגיסטרען הייס וואסילדן, איבערנעמען; דאס זיינע ווערן איבערנעמען ווארדען, לאזט ניכט נעצאנען - ערדן ז' ניכט אין דאס ווייזע דער איבערנעמען געקענטעסע איבערנעמען ווארדען, לאזט ניכט נעצאנען - ערדן ז' פראקטער אין מאדאנאקא; קוד דער סעבישען 10 פראקטער לאזט פל. 4.50 פאס בערזערערער טהראגע וויסען ווי ניכט בעשטשטאפטע דער אונטערנעמען הייס לודוויג בארטאק - פראגעשטעללער; צו עקספערדיצאן אונטער דער אויף סח צו פערזענלעכע מעסער ווירד ניכט ווייט געווארדן, קלייטער געניטעטע זאכעס ווערן ווערן ווייט נוממאן איבערן - ניכט נעצאנען זינד דאס לאזט דער הערדען מי רייך לאיט, פאסטערראק גי - באטאק, ווער פראקטער טאראסטע, ס רעכנאוישן אטאטאק, בערזאוישט אבאקא עפעש, ס קריס טיסא - פאל - נאר א ש אין ק.ב.

קאנטסטואורען קאנטע, דעס האזעס זיינע בע - גינדונג אין דען לאקאלען פערדאטשטעסן דערזעל - בען, וואס זיך אים דייטליכסטען דארין ציינט דאס זיין זיין דער גענעטשארטיגע אונטערער ראבבינער דאס דיא קאנטסטואורען ערסט פילע שפאטער דורכ - צוועגען פערמאטען אינדעס ביא דיעזער בע - לענעדיגייט דער פראכער האלפטע דער גענויגע - מיטגלידער זיך אלס געאלאגען עקלארטע אונד איינע צוואנציגער געמיינדע קלייטע. וואס פערדער דאס הונדירט הויס סו פ זיל בעטרופט, זא אים עם באוויליקייט, דענ - וועלכע זיך הונדערטע אלס ווערן ער אין ענ - גער דער קאנציליאט געווען ווארע, אלע וועלט ווייס, וואס דיא דאמאלינע דעספערענען צווישען דאס היל אונד רי יצחק רייך וואר אונד ווער דיעזע פערזאנליכע האט, דאס ווירד אונד יעדער פערזענלעכע צונובען, דאס דיעזער לידער זא פריח פערשטאנדענע נארן ווערן ער היטע נאך דאס לעבען ווארע, ערשט ניכט צו דער קאמפאניע דעס רבי פאן קארצאן זיך צוהילען ווירדען, וואל איד נאך דאס הונדירט אלס ש פ' צ ע ר געווארען? איד ענעק, דאס דיעזער ערדווער - דינע הערד ראבבינער, ווערן ער אויך דער רעזעפציאנס - פראגע, ווערן ער דאך אין דער פארט פערשילט האט, דאך זא פילע ניכט פערשיל - דעס דאבען קאנא, דאס אויך דער רבי פאן קארצאן אונטער זיינען שטיין געדימט!

NATHAN LÖW, Mohrengasse 79.

אביגע הילוען אונד שפישטען קאנען פאן יעדעס בר ישראל בלי חשש חמין אויך אן פסה געברויכט ווערדען.

ווארענ - בעריכט

געטייערע געשטאפט פאס 7 אפריל. דאס אויסגעבאט אין וויצען וואר היטע נומ. דאס קיפולוס בערזאנאק - עם ווארדען 20,000 מעסער - צענענער צו נאכטערהערענען פרייען סעקיעס:

Table with columns: רריצען, באשאפער, פעסער ב', סהיים, ווייסענבונד. Rows include numerical data for various categories.

קאן פאן 8 נולד 80 קר ב' 9 נולד - קר. גערסע פאטער פאן 5 נולד 75 קר ב' 5 נולד 95 קר. ביינענער פאן 6 נולד 15 קר ב' 6 נולד 55 קר. ברויע פאן 6 נולד 80 קר ב' 8 נולד - קר. האפער פאן 5 נולד 80 קר ב' 6 נולד 20 קר. קורורט פאן 5 נולד 20 קר ב' 5 נולד 25 קר. קארלערס פאן 12 נולד 40 קר ב' 12 נולד 50 קר. הירזע פאן 5 נולד 65 קר ב' 6 נולד - קר. פרייהארט - ווייצען: 9 נולד 47 קר ב' 9 נולד 50 קר. הערבעס - ווייצען: 8 נולד 52 קר ב' 8 נולד 54 קר. קורורט פאן 5 נולד 16 קר ב' 5 נולד 18 קר. פרייהארט - האפער: 5 נולד 57 קר ב' 6 נולד 77 קר. קלעזא אפסען: לוצערער אונטערניש ניא 54 87 ב' 48. לעקוואר: סלאוואניש 54 17.75 ב' 18 נולדען - קר; סעביש 54 17 - קר ב' 17 נולד 50 קר. האניג: נעלבער גלייטערער 54 37 ב' 38. וואכס: דאנענער 54 139 ב' 140. שפירטוס: ראה 54 18.50 ב' 19. שפירטוס - פערסעסע 54 22. - 22.50. שפירטוס דאספירטוס 54 56.75 ב' 57.25.

ראפפונגס - אנצייגע.

איד בערער מיד, דען 2 גענויגעטעסען דא ער - גענעסעטע סטערילונג צו מאכען, דאס איד איינע נאגין ניא איינעריכטעטע, שפירטען רייסעלע

כשר זעלבערייא אויך שלפסח

עראפפונג האבען, מינע אויסלאנדע אויסגעבילדעטען אר - ביטער פערשיינען דאס אויסגענייטעטע אונד בעסער פאבריקאט, ווא עס דיא פראכען בערייטע געווענען זאכען, איד האלעס אלע אין דיעזעס פאך איינשלאגענען ארטיקל שטעסען גענינען אס לאנדע אונד זינד מינע זאכטליכען זעלבוארען אויסלייטערן נון אויס דעם פלייטען דער - מער אויפזיכט דער דיעזען אויס ארס ה' ארס ק' ארס ע' איד געניטער שטייערען פלייטענען ערשיינע אונד בע - רשע זינד געשטייערען פערזענלעכע אונד בערייטען דער דער וואס מיד ארטייליכע געשטעלונגען עראפפונג אלסט.

SAMUEL REBENWURZL, Budapest, Laudongasse Nr. 4.

קליינע אנצייגען.

אין דיעזער הויכר קאפטע יעדעס איינפאכע ווארס 2 פ' יעדעס מיס 6 עסעסען ב' ו' שטאבען ענדורקטע ווארס 3 קר. אויס דיא אנצייגע אויך מיס איינער דייטליכען ארטיקעס אנגענומען, זא מיסעסן דאפיר ספאראטס 80 פ' אן שטעסעל - געבריר ערשטיכעס ווערדען, - אויסקופט איבער דיא א - ציינע ערטהיילען דאס ארטיקעס צוואנציג אונד ערשטע בלאטעס יעדעס אנגענומענעלעך; שייפטליכע אויסקופטע ווערדען יע - דאך נור גען איינערונג דער נאכטענען פאסטמארק ערטהיילע.

היראטא. אין יונגע מאנ דערשייט אין זכרער אישטעלונג אין איינעס בערישטענע ברא - פעסער געשאפט ווערן אין הייליך עראפונגס פאל - בען נון איינען 1000 פל מינעס צו היראטען. גע - נימט צושריפטען אין דיא עקסעדיצאן יעדעס בלאט - מעס אונטער. "Heirath". Abraham Seginer, S. a. Ujhely.

שלייטעלך דאס אין ווארס, אינד דיעס אויס עם איינענעלעכע אונד צור פערדערנע געניטען האבען, ווערן זיך דער ערדווערנע רבי פאן קארצאן שאן ענטשליכעס. געשטעלעכע עראינינסע גע - פאלשט ווערדענענען, זא האטעס ער דען נאך זא פארזיכט זיין זאלען, דעם מהר"ם ש' ז' ז' ניכט זאלטען איינערנען צושרייבען דיא דאך אין דעם ווערקע זענען אונטערבליבען נארן פאכט אויף יעדער ווערן זענען געשטראפט ווערדען, שרייבער דיעזער צילען וואר אין ערדליכער תלמוד דעם מהר"ם שק' ז' ז' אונד מיס דאזער אויף דאס געשטעלעכע זאנען פערזאנליכע אונד אונטערנעמען דאס דאס אונדענקען דיעזעס נארן אין זאלכער ווייזע פערזאנליכעס ווערדען, - אק ער דען פאזעס דער ארטיקע אונטערנעמען אונטער געבראטען האט? היעריבע קאנטע איד ווארל מאנך אי - טעיעראנטעס דעמאל פאפאפעמטליכען; אויך טהוע אבער ניכט, ווייל נאך מיד זאפארט פיר איינע 'שליעסעראנער דעם רייך פערזענלעכע ווירדען אונד אלס זאלכער ווינשע איד ניכט צו געלפטן, - איב - רינענס ערשט עם ווערדען מיד, נאך זעמאנד אנדערן אן אק דער קאנציליאט - פראגע אין צדק אויס ארע - ניכט דא ער דאך שלייעלך קיין 'מרה הרה"ו' אויס. א פ ר ת.

בריעפאסטען דער רעדאקצאן.

בישרים: וויר בעדויען, אהרעס וואנשע ניכט ענטשטיינען צא קאנען דא דיעזע אנגעלענעטע זעלכט דארט זא וואס זיינענעם בערייטע, איב פיר אלעמאל אלס אבערשלאפען בעראמעטע ווירד, בעסטען נוס; - הערן א' כ'בא אן וואס צען; דא אהרע ארטיקע - שיליעס וויי זא ווערן בערייט ענדורקטע אויס, וויר זיך דער פעהלער ניכט מער ווערדערהאלטן, דיא בירדע צעזאלונגען זינד אן אהרע ז' ארטיקעס אבערנעמען. הערן ה' באנן פ' קורוואני; ב' ז' 1. לאנטעסעס ב' ז' 1. סא. - הערן ה' לויפער אין מינע - לאבארין; דאס קאנ נור דאס אונד אונד שטעלע ענטשטייענע ווערדען זא מיסעסן זיך דאזער ביא דער ארטיקען בעהארדע ארטיקע ערקונדיגען, אהר לאן ווארדען ב' יעצט נאך ניכט געצאנען, הייטענע קוד פל 4.50 דיא צעזאלונגען זענען וויר אהרען הייסע - הערן פ' לאבל אין הייערדאק; דיא הייסעס פאט - טענענען דער עראפונג, אונטער זאמישער ערטישע וינד לאנטעס פערזענלעכע וויר בעדויען דאזער, אהרעס וואנשע ניכט ענטשטייענע צו קאנען. - הערן ב' קאפ - פל אין ס' ערשטע אהרע פראגע - דענעס און ערשטע אהרעס - שיליעס פארשט ענדורקטע ווערדען. - הערן י' א' קעסטערניס אין מאטשערדאק; ווען זיין אהרען דער דא ניכט אבאנגענע אונד ערשטע בלאטעס זינד, אהרע פראגע בעראטווארען האבען זא בערע - טיט זא דאס דאך ניכט צו הייטערען אנשרייבען.